[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 2363: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 512

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ

ਬਨਾਮ

ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2493)

12 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ* ਅਤੇ ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ; ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ; ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ; ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 - ਐਸ.19(1) - "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ", ਜੇਕਰ ਐਸ.19(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਆਧਾਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਐਨ. ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ - ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਗੋਆ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ - ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ" ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰੋ ਅਤੇ 21.03.2024 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਸੀ (ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ)/ਈਸੀਆਈਆਰ (ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ) ਅਗਸਤ 2022 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜੁਲਾਈ 2023 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੀ-ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਲੋੜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ, ਸਿਰਫ਼ ਰਸਮੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ:

---

*ਲੇਖਕ

ਫੈਸਲਾ: ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੇ ਐਸ.41 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਸ.19(1) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸ.19(1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, (ਏ) ਅਤੇ ਕਲਾਜ਼ (ਸੀ)(ਡੀ), ਅਤੇ (ਈ) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਐਸ.41(1)(ii), ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਢੁਕਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.19(1) ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਉੱਚ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ। ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ' ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਐਸ.19(1) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੌਕਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਝੱਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ "ਲੋੜ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ" ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਐਕਟ ਹੈ (ਪੀ. ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਈਸੀਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ/ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 18, 67, 74, 84, 85]
ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002-ਐਸ.19(1) - ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ - "ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ:

ਆਯੋਜਤ: ਸਵਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ" 19 (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਆਧਾਰ ਹੈ; ਕੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਰਸਮੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ (ਜੇਕਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਹਨ) "ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ" ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਤੱਥ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 - ਐਸ.19(1) - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ - ਜਵਾਬਦੇਹ-ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਯੂ/ਐਸ.19(1) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ/ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਮੀਖਿਆ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ/ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 21, 61]

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002-ਐਸ.19(1) - ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 186- ਐਸ.26 "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ - ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ:

ਫੈਸਲਾ: ਹਾਂ - ਲਿਖਤੀ "ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸੱਚਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਤਰਕ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੈ - ਕਿਉਂਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ- ਐਸ.26 "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ - "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਕਾਰਨ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ" ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਸ.19(1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਵਾਇਦ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ 'ਸੈਕੰਡਰੀ ਰਾਏ' ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - "ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ" ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਈਡੀ ਰੀਡੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੇਰਵਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਈਡੀ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹਨ [ਪੈਰਾ 28, 29, 33, 34, 36, 37]

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002-ਐਸ.19(1)-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ - ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ:

ਫੈਸਲਾ: ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਮੀਖਿਆ ਧਾਰਾ 19(1) ਜੋ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ/ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਹੈ, ਯੋਗਤਾ ਅਧਾਰਤ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ-ਟਰਾਇਲ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਅਧਾਰਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ - " ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਜੋ 'ਸਥਾਪਿਤ' ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਈਡੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - "ਅਧਿਕਾਰਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ", ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ। [ਪਰਾ 39, 44]

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002-ਐਸ.19(1)- "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਚੈਟਾਂ, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਈਡੀ ਦੇ ਵਾਧੂ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਈਡੀ ਦੇ ਅਧੀਨ: 19(1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ

ਫੈਸਲਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਚੈਟਾਂ ਅਤੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਐਸ.19(1) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੈ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

ਰਿਕਾਰਡ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਚੁਣਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ- ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਾਇ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਾਇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 54-56]

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002-ਐਸ.19(1) - ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-ਸ.41 ਅੰਤਰ:

ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 41 (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (i) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਆਦਿ - ਐਸ.41 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ-ਐਸ.19(1) ਦੇ ਯੂ/ਐਸ.19(1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 40]

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 ਐਸ.19(1) "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" - "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਹੈ - "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਪਿਨਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ; ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਗੋਆ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ; ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਾ, ਅਤੇ, 'ਆਪ' ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ; ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨਾ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਨੇ ਵੀ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ "ਸਮੱਗਰੀ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ "ਸਾਰੇ" ਜਾਂ "ਪੂਰੀ" ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਚੋਣਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ"।

ਫੈਸਲਾ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ - "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 65]

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002-ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬਾਰੇ ਨੀਤੀ - ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਇਕਸਾਰਤਾ - ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਈਡੀ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਡੇਟਾ, ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:
ਫੈਸਲਾ: ਈਡੀ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ, ਆਚਰਣ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰ, ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 79]

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 - ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ - ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਟੈਸਟ ਦੇ ਰੀਵਿਊ ਸਿਧਾਂਤ, 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 - ਐਸਐਸ.19, 45 ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002-ਐਸ.45 - ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ:
ਫੈਸਲਾ: ਨਹੀਂ - ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ 45 ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ -ਐਸ.45 ਉਹ ਪੜਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਉਹ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ, ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.24 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 46]
ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ - "ਸਮੱਗਰੀ", "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ", ਅਤੇ "ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ" - ਵਿਆਖਿਆ।
ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ - "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਅਤੇ "ਸ਼ੱਕ" - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਦੁਖੀਸ਼ਿਆਮ ਬੇਨੁਪਾਨੀ, ਸਹਾਇਕ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਫੇਰਾ) ਬਨਾਮ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਬਜੋਰੀਆ [1997] ਪੂਰਕ 5 ਐਸਸੀਆਰ 566: (1998) 1 ਐਸਸੀਸੀ 52; ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੇ.ਏ.ਸੀ. ਸਾਲਦਾਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ [1980] 2 ਐਸਸੀਆਰ 16: (1980) 1 ਐਸਸੀਸੀ 554; ਐਮ.ਸੀ. ਅਬਰਾਹਿਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2002] ਸਪਲਾਈ. 5 ਐਸਸੀਆਰ 677 : (2003) 2 ਐਸਸੀਸੀ 649 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਖਵਾਜਾ ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਏਆਈਆਰ 1945 ਪੀਸੀ 18 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 6 ਐਸਸੀਆਰ 382: (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 929; ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ [2023] 12 ਐਸਸੀਆਰ 714: 2023 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1244; ਵੀ. ਸੇਂਥਿਲ ਬਾਲਾਜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2023] 12 ਐਸਸੀਆਰ 853: (2024) 3 ਐਸਸੀਸੀ 51; ਪ੍ਰਬੀਰ ਪੁਰਕਾਯਸਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐਨਸੀਟੀ) (2024) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 934; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪਦਮ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ [2008] 14 ਐਸਸੀਆਰ 179: (2008) 13 ਐਸਸੀਸੀ 305; ਡਾ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਫਾਰੇਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਹੋਰ [1985] 3 ਐਸਸੀਆਰ 969: (1985) 3 ਐਸਸੀਸੀ 72 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਰਾਏ ਵੀ.ਡੀ. ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [2000] ਸਪਲਾਈ. 4 ਐਸਸੀਆਰ 539: (2000) 8 ਐਸਸੀਸੀ 590; ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ [1969] 2 ਐਸਸੀਆਰ 461; ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ [1969] 3 ਐਸਸੀਆਰ 154: (1969) 1 ਐਸਸੀਸੀ 292; ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [1966] ਸਪਲਾਈ. 1 ਐਸਸੀਆਰ 311: ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 295; ਜੋਸਫ ਕੁਰੂਵਿਲਾ ਵੇਲੁਕੁਨਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ [1962] ਸਪਲਾਈ. 3 ਐਸਸੀਆਰ 632: ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 1371; ਜੋਤੀ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1993) ਐਸupp 2 ਐਸਸੀਸੀ 497; ਏ.ਐਸ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ [2004] 3 ਐਸਸੀਆਰ 44: (2004) 11 ਐਸਸੀਸੀ 576; ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) [1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 358: (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 118; ਰਣਜੀਤਸਿੰਗ ਬ੍ਰਹਮਜੀਤਸਿੰਗ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2005] 3 ਐਸਸੀਆਰ 345: (2005) 5 ਐਸਸੀਸੀ 294; ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੇਬੇਂਦਰ ਨਾਥ ਪਾਧੀ [2004] ਸਪਲਾਈ. 6 ਐਸਸੀਆਰ 460: (2005) 1 ਐਸਸੀਸੀ 568; ਐੱਮ. ਰਵਿੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ [2020] 12 ਐਸਸੀਆਰ 915: (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 485; ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 12 ਐਸਸੀਆਰ 223: (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 881; ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪੀਆਈਐਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ [2011] 4 ਐਸਸੀਆਰ 445: (2011) 4 ਐਸਸੀਸੀ 1; ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [1966] 1 ਐਸਸੀਆਰ 709: ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 740; ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [1968] 3 ਐਸਸੀਆਰ 587: ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 1509; ਉੱਤਮ ਰਾਓ ਸ਼ਿਵਦਾਸ ਜਨਖੜ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਮੋਹਿਤੇ ਪਾਟਿਲ [2009] 9 ਐਸਸੀਆਰ 538: (2009) 13 ਐਸਸੀਸੀ 131; ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ [2023] 15 ਐਸਸੀਆਰ 480: 2023 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1393; ਅਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [2014] 8 ਐਸਸੀਆਰ 128: (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 273; ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ੁਬੈਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ ਰਾਜ [2022] 18 ਐਸਸੀਆਰ

494: (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 897; ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [1994] 3 ਐਸਸੀਆਰ 661: (1994) 4 ਐਸਸੀਸੀ 260; ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2022) 1 ਐਸਸੀਸੀ 676;

ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ [2019] 12 ਐਸਸੀਆਰ 172: (2019) 9 ਐਸਸੀਸੀ 24; ਚੇਅਰਮੈਨ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਲਵੇ ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਸ਼ਿਆਮ ਕੁਮਾਰ [2010] 6 ਐਸਸੀਆਰ 291: (2010) 6 ਐਸਸੀਸੀ 614; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਾਲ [2006] 2 ਐਸਸੀਆਰ 656: (2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ 276; ਮਾਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2016] 3 ਐਸਸੀਆਰ 575: (2016) 4 ਐਸਸੀਸੀ 346; ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (ਆਧਾਰ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. [2015]9 ਐਸਸੀਆਰ 99: (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1; ਅਨੁਰਾਧਾ ਭਸੀਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ [2020] 1 ਐਸਸੀਆਰ 812: (2020) 3 ਐਸਸੀਸੀ 637; ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2024] 2 ਐਸਸੀਆਰ 420: (2024) 5 ਐਸਸੀਸੀ 1- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਗਿਫੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੇਲਸਨ (1943) 51 ਆਦਮੀ। ਆਰ 120; ਨੱਕੁਦਾ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਜੈਰਤਨੇ 1951 ਏਸੀ 66; ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (1984) 3 ਸਾਰੇ. ਈਆਰ 935; ਆਰ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ (1991) 1 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 710 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002; ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860.

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 19; ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ; ਲੋੜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ; ਦਿੱਲੀ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ; ਸ਼ਰਾਬ; ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ; ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਮਾਮਲਾ; ਕਿੱਕਬੈਕ; ਰਿਸ਼ਵਤ; ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ; ਈਸੀਆਈਆਰ; "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ"; ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ; ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ; ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ; ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸਮੀ ਮਾਪਦੰਡ; ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ; ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ; ਵੈਡਨੇਸਬਰੀ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ; ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਟੈਸਟ; ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ.

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2493

2024 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀਸੀਆਰਐਲ ਨੰਬਰ 985 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 09.04.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਡਾ: ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਵਿਕਰਮ ਚੌਧਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਵਿਵੇਕ ਜੈਨ, ਮੁਹੰਮਦ.

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

ਇਰਸ਼ਾਦ, ਰਜਤ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਕਰਨ ਸ਼ਰਮਾ,

ਅਮਿਤ ਭੰਡਾਰੀ, ਸ਼ਾਦਨ ਫਰਾਸਾਤ, ਰਜਤ ਜੈਨ, ਸਾਦਿਕ ਨੂਰ, ਮੋਹਿਤ ਸਿਵਾਚ, ਕੌਸਤੁਭ ਖੰਨਾ, ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੇਨੋਏ, ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਚੌਹਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਸੂਰਯਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੀ ਰਾਜੂ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਨਮ ਵੈਂਕਟੇਸ਼, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਵਿਵੇਕ ਗੁਰਨਾਨੀ, ਹਿਤਾਰਥ ਰਾਜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਵੇਤਾ ਦੇਸਾਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਧੀ ਸੈਣੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਭਿਪ੍ਰਿਯਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿੰਘਾਵਲ, ਸਾਗਰੀਵ, ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਵਿਵਰਕ। ਗੋਸਵਾਮੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਅਪੀਲ - ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 09.04.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 4 ਸੀ 2 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1973, ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002,3 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 21.03.2024 ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮੇਤ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 2240 ਨੂੰ 2240 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ/ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ, ਫੈਸਲਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।*

---

1 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਕੋਡ"

2 ਸੰਖੇਪ ਲਈ, "ਡੀਓਈ".

3 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ.

4 17.12.2012 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2012 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਤਤਕਾਲੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੀ-ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।" ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 929, ਪੈਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. 17.08.2022 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 477ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 120ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਆਰਸੀ ਨੰਬਰ 0032022ਏ0053 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਧਾਰਾ 7 ਸੀ। 20.07.2022, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 25.11.2022 ਨੂੰ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 25.04.2023 ਅਤੇ 08.07.2023 ਨੂੰ ਦੋ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। 15.12.2022 ਨੂੰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਉਪਜ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ, ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਟੇਲ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

5. 22.08.2022 ਨੂੰ, ਡੀਓਈ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਆਰਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੇਰਵੇ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਈਸੀਆਈਆਰ ਨੰਬਰ ਐੱਚ.ਆਈ.ਯੂ.-II/14/2022 ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਆਰਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ/ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਅਪਰਾਧ ਹਨ। 26.11.2022 ਨੂੰ, ਡੀਓਈ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 20.12.2022 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ, ਡੀਓਈ ਨੇ ਸੱਤ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 17.05.2024 ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. 30.10.2023 ਨੂੰ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 21.03.2024 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੱਕ ਅੱਠ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਡੀਓਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮਾੜੇ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਸਨ।

---

5 ਸੰਖੇਪ ਲਈ, "ਸੀਬੀਆਈ".

6 ਸੰਖੇਪ ਲਈ, "ਆਈਪੀਸੀ".

7 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਐਨਸੀਟੀ".

8 ਅਸੀਂ ਸੰਮਨਾਂ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

7. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 01.04.2024 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੀਓਈ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 19 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

8. ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"19. ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।-(1) ਜੇਕਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ (ਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ) ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ।
(2) ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸਮੇਤ ਆਰਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭੇਜੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੱਖੇਗੀ।
(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗੀ।"
9. ਧਾਰਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਵਾੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ -

ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।
ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਪਦਾਰਥਕ", "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ", ਅਤੇ "ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

10. ਪੰਕਜ ਬੰਸਲਵ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22(1) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 10 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"32. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 22(1) ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੋਹਰੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੋਹਰੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ

---

9 [2023] 12 ਐਸਸੀਆਰ 714:2023 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1244

10 "22. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ।-(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਦੂਜਾ, ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕ੍ਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ/ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਸੰਚਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 22(1) ਅਤੇ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਇਸ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਵਿੱਚ ਇਨਬਿਲਟ ਚੈਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਨੀਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

11. ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। 12 ਈਸੀਆਈਆਰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੇਫ ਗਾਰਡ (ਐਸe11) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬਕਾਇਆ (ਬਕਾਇਆ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22(1) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

---

11 ਤਰਸੇਮ ਲਾਲਵ ਦੇਖੋ। ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ, ਜਲੰਧਰ ਜ਼ੋਨਲ ਦਫ਼ਤਰ (2024) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 971.

12 ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਈਸੀਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਮਈ ਵਿੱਚ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਵੀ. ਸੇਂਥਿਲ ਬਾਲਾਜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ "ਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਤੱਤ।
13. ਵੀ. ਸੇਂਥਿਲ ਬਾਲਾਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਿਰਾਸਤੀ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਡੀਓਈ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀਮਾਬੱਧ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਫਲਤਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਵੇਗੀ। ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 167, ਇਸ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹਿਰਾਸਤੀ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਵੀ. ਸੇਂਥਿਲ ਬਾਲਾਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਮਾਂਡ ਆਰਡਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।'' ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।

---

13 [2023] 12 ਐਸਸੀਆਰ 853: (2024) 3 ਐਸਸੀਸੀ 51

14 [1960] 3 ਐਸਸੀਆਰ 154: (1989) 1 ਐਸਸੀਸੀ 212

ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ. ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ।

15. ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਬੇਲੋੜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਅਨੁਪਾਤ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਬੀਰ ਪੁਰਕਾਯਸਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ), 15 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੇ ਪੈਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 20 ਅਤੇ 22 ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਏ ਵੀ.ਡੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ" ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22(1) ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22(5) ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 22(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ.

---

15 2024 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ934

16 ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 434, 438 ਅਤੇ 43ਸੀ

17 [2000] ਸਪਲਾਈ. 4. ਐਸਸੀਆਰ 532: (2000) 8 ਐਸਸੀਸੀ 590

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

17. ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ। ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962,20 ਦੀ ਧਾਰਾ 104 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

---

18 2022 16 ਐਸਸੀਆਰ 382: (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 929

19 "41. ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। (1) ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ
ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣਾ-
(ਏ) ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ:
(ਬੀ) ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ: -
(i)ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ
ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ:
(i) ਪੁਲਿਸ ਦਫਤਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ-
(ਏ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਜਾਂ
(ਬੀ) ਜੁਰਮ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ; ਜਾਂ
(ਸੀ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ
(ਡੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤ; ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਣੂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਰਮ, ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ; ਜਾਂ
(ਈ) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ। (ਬੀਏ) ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਸ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ
(ਐਫ) ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (ਈ) ਜੋ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਭੱਜ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਚਣਾ, ਕਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ, ਜਾਂ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਘ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਤੋਂ ਉਜਾੜਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਜਾਂ
(ਜੀ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਵਾਲਗੀ ਜਾਂ ਹਵਾਲਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ,
(ਐਚ) ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਜਾਂ (7) ਜੋ, ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਧਾਰਾ 356 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ
(ਆਈ) ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਗ, ਭਾਵੇਂ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੰਗ-ਪੱਤਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"

20 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਕਸਟਮ ਐਕਟ"।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ, 21 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪਦਮ ਨਾਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 22 ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਪਦਮ ਨਾਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਹੋਵੇ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਪਦਮ ਨਾਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕਿਹਾ:

"36. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟਮ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ 132, 13513, 13513, 13513 ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਸੋਚ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

37. ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਸਟਮ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

38. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦਾ "ਕੰਬਲ" ਆਰਡਰ

---

21 [1969] 2 ਐਸਸੀਆਰ 461

22 (2008) 14.ਐਸਸੀਆਰ 172: (2008) 13 ਐਸਸੀਸੀ 305

ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਢਾਲ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ, ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।"

18. ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੋਨੀਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 'ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ' ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 89 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"89... 2002 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2002 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬਰਾਬਰ ਸਖਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। 2002 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਘਿਨਾਉਣੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ 2002 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44(1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ

---

23 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਪਹਿਲੂ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ.

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਗ੍ਰੇਨਾਈਟਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਬਿਪਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2005 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 73 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ। ਅਹਿਮਦ ਨੂਰਮੋਹਮਦ ਭੱਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਯਤ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਲੀ ਖਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵੀ ਦੇਖੋ।"

ਅਸੀਂ ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੀਰ ਪੁਰਕਾਯਸਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜੋ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਅਤਿ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

19. ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਜਮ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਿਮਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ

ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

20. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੇਗੀ, ਜਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕੋਲ ਵੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

21. ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ/ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ/ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 19(3) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂਇਕ/ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ/ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੀ.

22. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ-ਆਈ.ਆਰ.-ਆਈ.ਆਰ.-ਆਈ.ਆਰ.-ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਰੇ 176 ਤੋਂ 179 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡੀਓਈ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਅਤੇ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ" ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਹਿਲਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰੇ 178 ਅਤੇ 179 ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

"178. ਅਗਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ: ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ? 2002 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ/ਜਾਂਚ ਦੀ ਗੁੰਝਲਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਈਸੀਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੇਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ/ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 22(1) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਹਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਮਨੀ-ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 1973 ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2002 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

179. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਈਡੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਈਡੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

ਈਸੀਆਈਆਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ 1973 ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਕੁਰਕੀ (ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ) ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਤ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਪਲਾਈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਈਡੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੰਨਿਆ, 2002 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 22(1) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਐਫਆਈਆਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਾਰਨ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਏ ਗਏ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਵਾਬ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਮਨੀ-ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਈਡੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦਲੀਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।"

23. ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰੇ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਈਸੀਆਈਆਰ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਉਲਟ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਈਸੀਆਈਆਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ, ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ/ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਧੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾ

ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਪੈਰੇਗ੍ਰਾਫ਼ 178 ਅਤੇ 179 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐੱਮਐੱਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਕਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਈਸੀਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਜੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ/ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ/ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਾ।

24. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਈਸੀਆਈਆਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ? ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 89 ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੀਰ ਪੁਰਕਾਯਸਥਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੋਵੇਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਪੈਰਾ 131, ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਚ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ/ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

25. ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ

---

24 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ "ਅਮੈਸਟ ਦੇ ਆਧਾਰ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡੀਓਈ ਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਗਿਫੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੇਲਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਖਾਸ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

16(ਐਲ)iii)....ਦੂਜਾ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਲਟ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਐਮਐਲ ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ/ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 22 (1) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਖੁਦ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ...

XX XX XX

16(ਐਲ)ix) ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪਦਮ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1962 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 104 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ, ਲਾਲਚ ਜਾਂ ਫੈਨਸੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਅਤੇ "ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ" ਦੀ ਲੋੜ ਮਨਮਾਨੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ

---

25 (1943) 51 ਮਨੁੱਖ. ਆਰ 120

ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ 313 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

16(ਐਲ਼x) ਗਿਫੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੇਲਸਨ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਮਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਗ੍ਰੇਨਾਈਟਸ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਸਟੇਟ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ..."

26. ਅਸੀਂ ਗਿਫੋਰਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਾਂਗੇ:
"ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਦੇਹ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਕੱਠੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਦੇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ; ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਜ਼ਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
XX XX XX
ਜਦੋਂ, ਅਸੀਂ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਪੂਰਨ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਮਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੱਕ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ. ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ. ਇਹ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਕ ਹੈ। 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਨੀਰ ਹੈ।"

27. ਗਿਫੋਰਡ (ਸੁਪਰਾ) "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਅਤੇ "ਸ਼ੱਕ" ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਸ਼ੱਕ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਘੱਟ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਟਕਲਾਂ ਜਾਂ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ "ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।" ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਖਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਦਾ

---

26 ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ", "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ "ਸਮੱਗਰੀ" ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ।

28. ਲਿਖਤੀ "ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸੱਚਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਤਰਕ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਕਤ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਡੀਓਈ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਤੇ।

29. ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਦਮ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿਫੋਰਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਵਾਇਦ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ 'ਸੈਕੰਡਰੀ ਰਾਏ' ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

30. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਾ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"9. ਜਦੋਂ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁਪਤ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਗੁਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

---

27 [1985] 3 ਐਸਸੀਆਰ 969: (1985) 3 ਐਸਸੀਸੀ 72

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਕੋਲ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮਦਨ, ਮੁਨਾਫੇ ਜਾਂ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਮਦਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ

"ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਘੱਟ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਆਧਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਅਫਸਰ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਕਲਕੱਤਾ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਟੀ.ਓ.) ਵਿੱਚ ਆਰ.ਐਸ. ਸੇਠ ਗੋਪੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਨ. ਸੇਨ, ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ

ਕਸਟਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 1963 (ਗੋਲਡ ਕੰਟਰੋਲ ਨਿਯਮ) ਦੇ ਨਿਯਮ 126(ਐਲ)(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਨੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਵਿਚ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਸੀ ਜੇ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਾ ਜੋ ਕਿ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਗੁਪਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨੀਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਢਾਲ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਕਸਟਮ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ ਸਾਡੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਈਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।"

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ

ਬਰਾਬਰ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

31. ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੱਕੁਡਾ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਜੈਰਤਨੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਰੈਂਡਕਲਿਫ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੜ੍ਹੋ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਬੁਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪਰ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇੱਕ ਰਸਮੀਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜੋਸੇਫ ਕੁਰੂਵਿਲਾ ਵੇਲੂਕੁਨਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, "ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ, ਜੇ., ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

"ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਹੋਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ (ਸਮਾਪਤ) ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

32. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਵੀ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਜਾਂ ਰਾਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਹੈ।

---

28 [1966] ਸਪਲਾਈ. 1 ਐਸਸੀਆਰ 311: ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 295

29 1951 ਏਸੀ 68

30 [1962] ਪੂਰਕ 3 ਐਸਸੀਆਰ 632: ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 1371

33. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 26, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਜੋਤੀ ਪਰਸ਼ਾਦਵ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ," ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"5..." ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ "ਸ਼ੱਕ" ਜਾਂ "ਸ਼ੱਕ" ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਖਣਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਮਨ ਦੀ ਉੱਚ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ" ਦਾ ਕਾਰਨ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 26 ਆਈਪੀਸੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ: "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ:

"26. 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ'। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਉਸ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਪਰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ।"

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ, ਸਬੰਧਤ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇਗਾ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ; ਪਰ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹਾਲਾਤ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤਰਕ ਦੀ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸਿੱਟਾ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ..."

34. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਵਿੱਚ, 'ਨਹੀਂ ਤਾਂ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਰਨ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

31 1993 ਪੂਰਕ (2) ਐਸਸੀਸੀ 497

35. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ.ਐਸ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ," ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ, ਸਬੰਧਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਭਾਵਿਤ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸਿੱਟਾ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

36. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੜਤਾਲ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇ।

37. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ, ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਡੀਓਈ ਖਾਸ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੋਧ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਡੀਓਈ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਡੀਓਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਉਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

---

32 [2004] 3 ਐਸਸੀਆਰ 44: (2004) 11 ਐਸਸੀਸੀ 576

33 ਵੇਡਨੇਸਬਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ ਕਲਪਨਾਤਮਕਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਭੜਕਾਊ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਵੇਖੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, (1984) 3 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 935.

ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦਾ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਡੀਓਈ ਇਕੱਲਾ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

38. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173(6), ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਜਾਂ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਜੋੜਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

39. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਇੱਕ ਛੋਟੀ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਭਿਆਸ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਜੋ 'ਸਥਾਪਿਤ' ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਅਭਿਆਸ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਡੀਓਈ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ੱਕ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਇਜ਼ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

40. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੇਤ, ਜਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ

ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ

ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਵਾਜਾ ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ, ਦੁਖੀਸ਼ਿਆਮ ਬੇਨੁਪਾਨੀ, ਸਹਾਇਕ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਫੇਰਾ) ਬਨਾਮ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਬਜੋਰੀਆ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੇ.ਏ.ਸੀ. ਸਲਦਾਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ. ਅਬਰਾਹਿਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (i) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ 19(1)। ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਤਰਕ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ

---

34 ਏਆਈਆਰ 1945 ਪੀਸੀ 18

35 [1997] ਸਪਲਾਈ. 5 ਐਸਸੀਆਰ 566: (1998) 1 ਐਸਸੀਸੀ 52

36 [1980] 2 ਐਸਸੀਆਰ 16: (1980) 18ਸੀਸੀ 554

37 [2002] ਸਪਲਾਈ. 5 ਐਸਸੀਆਰ 677: (2003) 2 ਐਸਸੀਸੀ 649

38 ਉੱਪਰ ਫੁਟਨੋਟ 18 ਵੇਖੋ ।

30 [1978) 2 ਐਸਸੀਆਰ 358 (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 118

ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 437(1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਧਾਰਾ 437(1)(i) ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 437(1)(ii) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਬੇੜੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ 7 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437(1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437(3) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਧਾਰਾ 437 - ਧਾਰਾ 437(1) ਅਤੇ 437(7) ਦੇ ਦੋ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 437(7) ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ, ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 437 (6) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰੇਗਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੇਵਲ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਵਿਧਾਨਕ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437(3) ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

41. ਡੀਓਈ ਨੇ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ 'ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ' ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਉਤਪਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਹੁੰਚਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਰਕਸੰਗਤ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸਮੱਗਰੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

42. ਡੀਓਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 227 ਅਤੇ 228 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 227 'ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 228 ਵਰਤਦਾ ਹੈ - 'ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ'। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡੀਓਈ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ, ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਸਲਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ - ਲੰਬਿਤ ਪੜਤਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 437(3) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਾਸ ਬੇੜੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

43. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 45 ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"45. ਅਪਰਾਧ ਸਮਝਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਣ ਯੋਗ।-

(1) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਚਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ-

(i) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਔਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਨੀ-ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ-

(i) ਡਾਇਰੈਕਟਰ; ਜਾਂ

(ii) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

(1-ਏ) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2), ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਾ, ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 (2 ਦਾ 1974) ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ।-ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਪਰਾਧਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. 1974).

44. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਮਨੋਨੀਤ/ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਏ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜੋ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਡੀਓਈ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਨੋਨੀਤ/ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਡੀਓਈ ਦੀ ਰਾਏ ਉਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ।

45. ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੈਰਾ 131 ਵਿੱਚ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, "ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 1999 ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"44. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 21(4) ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ MਸੀOਸੀ ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 (4) ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

---

40 [2005] 3 ਐਸਸੀਆਰ 345: (2005) 5 ਐਸਸੀਸੀ 294

41 ਸੰਖੇਪ ਲਈ, " ਐਮਕੋਕਾ ".

ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ, ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

45. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਮਾੜਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

46. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੋਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਕੋਕਾ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਅਸਥਾਈ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ।"

ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ।

46. ਦੋ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਉਸ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ। ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਮੁੱਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ, ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਜਾਂ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੇਬੇਂਦਰ ਨਾਥ ਪਾਧੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ।, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਰਨ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹੈ. ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 45 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਧਾਰਾ 24 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੈਰੇ 57 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੁਨਿਆਦ ਤੱਥ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹਨ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਉਸ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਾਰਨਾਤਮਕ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ.

47. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀਓਈ ਨੇ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ" ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ।**

---

42 [2004] ਪੂਰਕ 6 ਐਸਸੀਆਰ 460: (2005) 1 ਐਸਸੀਸੀ 568

43 ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

44 ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸੁਵਿਧਾ ਸੰਕਲਨ ਦੇ ਖੰਡ । ਦੇ ਪੰਨੇ 19 ਤੋਂ 34 'ਤੇ ਨੱਥੀ ਹਨ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਉਸੇ ਸੰਕਲਨ ਦੇ ਪੰਨਾ 35 ਤੋਂ 62 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

48. ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ:

ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਆਰਸੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2021-22 ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੇ Nਸੀਟ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਤੋਂ ਅਨੁਚਿਤ ਪੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ। ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਡੀਓਈ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਈ ਖੋਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ:
0 ਥੋਕ ਇਕਾਈ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਨਿਰਮਾਤਾ/ਵਾਈਨਰੀ/ਬ੍ਰੂਅਰੀ/ਬੋਤਲੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।
0 ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ/ਵਾਈਨਰੀ/ਬ੍ਰੂਅਰੀ/ਬੋਟਲਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਤਰਕ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਥੋਕ ਲਾਇਸੰਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਤਰਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ;
0 ਥੋਕ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਦਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਚੂਨ ਲਾਇਸੰਸ ਧਾਰਕ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ/ਵਾਈਨਰੀ/ਬ੍ਰੂਅਰੀ/ਬੋਤਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੈਣ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ/ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ;
0 ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਅੰਤਮ ਕੀਮਤ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਥੋਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ 12% ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇੱਕ ਕਾਰਟੇਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੂਹ/ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਸ਼ਵਤ/ਕਿਕਬੈਕ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਥੋਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੇਗਾ।

ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ 2021 17.11.2021 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 31.08.2022 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਗਈ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਗੋਆ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।
ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸਕੱਤਰ ਸੀ. ਅਰਵਿੰਦ ਨੇ 07.12.2022 ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੁਆਰਾ ਮੰਤਰੀ ਸਮੂਹ ਦੀ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਤੇਂਦਰ ਜੈਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। 12% ਦੇ ਥੋਕ ਲਾਭ ਮਾਰਜਿਨ ਆਦਿ ਦੇ ਡਰਾਫਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ GoM ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 22.03.2021 ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਡਰਾਫਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।
ਬੁਚੀ ਬਾਬੂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 23.03.2023, ਕੇ. ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੁਚੀ ਬਾਬੂ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਅਰੁਣ ਪਿੱਲਈ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਕੇ. ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਟਸਐਪ ਚੈਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਬੁਚੀ ਬਾਬੂ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ GoM ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਨਾਲ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਨੂੰ ਏ.ਏ. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਦਲਾਲ/ਸੰਪਰਕ/ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ/ਕਿਕਬੈਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਗਹਿਲੋਤ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਏ.ਏ. ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਨੇ ਉਸ ਗਰੁੱਪ/ਕਾਰਟੈਲ ਤੋਂ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਿੱਕਬੈਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਰਾਬ ਸਮੂਹ/ਕਾਰਟੈਲ ਦੇ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੁ ਰੈਡੀ, ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ, ਅਤੇ ਕੇ. ਕਵਿਤਾ ਸਨ। ਸਮੂਹ/ਕਾਰਟੈਲ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੋਇਨਪੱਲੀ, ਅਰੁਣ ਪਿੱਲੈ ਅਤੇ ਬੁਚੀ ਬਾਬੂ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ।

---

45 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਏਏ ਪਾਰਟੀ"।

48 ਸੰਖੇਪ ਲਈ, "ਜੀਓਐਮ".

ਪੀ. ਸਰਥ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ 25.04.2023 ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਰੁਣ ਪਿੱਲਈ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਯਾਨੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਰੁਣ ਪਿੱਲੈ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ 10 ਮਿੰਟ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਚੁਸਤ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਾਬ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਦੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ, ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ 16.07.2023 ਦੇ ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੁ ਰੈਡੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 17.07.2023 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੇ. ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਲਈ ਏ.ਏ. ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਉਸ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੁ ਰੈਡੀ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। 50 ਕਰੋੜ। ਕੇ. ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਹੋਰ ਡੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੇ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਸੀ। ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੇ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਬੁਚੀ ਬਾਬੂ ਅਤੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੋਇਨਪੱਲੀ ਨੂੰ 25 ਕਰੋੜ ਨਕਦ।

ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੇ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 26.07.2023 ਅਤੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 27.07.2023 ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੋਇਨਪੱਲੀ ਨੂੰ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮਗੁਨਤਾ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮਗੁਨਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਬੁਚੀ ਬਾਬੂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮਗੁਨਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੇ. ਕਵਿਤਾ. ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਦੇ ਪਿਤਾ - ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੁ ਰੈਡੀ ਨੇ ਮਾਰਚ 2021 ਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਫੰਡ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਲਗਭਗ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, 2021-22 ਵਿੱਚ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ ਏ ਪਾਰਟੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਅਸਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ।

ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

ਦਿਨੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਨੇ 01.10.2022 ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੋਇਨਪੱਲੀ, ਰਾਜੇਸ਼ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੁਧੀਰ ਨਾਲ 31 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਵਾਲਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਿਨੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਹੈ। ਸੁਧੀਰ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਹੈ। ਰਾਜੇਸ਼ ਜੋਸ਼ੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਚੈਰੀਅਟ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਲਿਮਟਿਡ, ਜੋ ਏ ਏ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ।
ਹਵਾਲਾ ਟਰਾਂਸਫਰ ਰਾਹੀਂ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਗੋਆ ਤੱਕ ਪੈਸੇ ਦੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਰਕਮਾਂ ਸਮੇਤ ਨਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਏ.ਏ. ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੁੱਝੇ ਰੱਥ, ਇਸਲਾਮ ਕਾਜ਼ੀ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਆਂਗੜੀਆ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕੀਤੇ, ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ/ਕੰਮ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਦ ਸੀ।

ਰੱਥ ਨੇ ਖੁਦ ਅਜਿਹੇ ਹਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਏ.ਏ. ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਕਈ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਆਨਾਂ, ਸੀਡੀਆਰ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੇਟਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਗੋਆ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਅਤੇ 'ਆਪ' ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। 'ਕੰਪਨੀਆਂ' ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਮੇਤ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਫੰਡਾਂ ਲਈ ਆਖਰਕਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਂ ਵਾਰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ।

---

47 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਰਥ"

49. ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਨਿਰਭਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ। "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ "ਸਮੱਗਰੀ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

50. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" "ਸਾਰੇ" ਜਾਂ "ਪੂਰੀ" ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੋਣਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਅਪਰਾਧਕ" ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਧੋਖਾ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ "ਸਮੱਗਰੀ" ਡੀਓਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ "ਸਾਰੇ" ਜਾਂ "ਪੂਰੀ" ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੋਨੀਤ/ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ "ਸਾਰੀ" ਜਾਂ "ਪੂਰੀ" ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਪੀ. ਸਰਥ ਚੰਦਰ ਰੈਡੀ ਨੂੰ 10.11.2022 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 16.09.2022 ਅਤੇ 09.11.2022 ਨੂੰ ਡੀਓਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਸਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, 09.11.2022 ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ (ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ) ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੋਇਨਪਲੀ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਰਾਹੀਂ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ, ਦਿਨੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਜਾਂ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੋਇਨਪਾਲੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਕਮ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11.11.2022 ਤੋਂ 25.12.2022 ਤੱਕ 9 ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ।

ਪੀ. ਸਰਥ ਚੰਦਰ ਰੈਡੀ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ 16.02.2023 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 01.04.2023 ਨੂੰ, ਡੀਓਈ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਬਿਮਾਰ ਸੀ। 19.04.2023 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, 25.04.2023 ਨੂੰ, ਪੀ. ਸਰਥ ਚੰਦਰ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 29.04.2023 ਨੂੰ ਪੀ. ਸਰਥ ਚੰਦਰ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

ਕੇਜਰੀਵਾਲ। 08.05.2023 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 29.05.2024 ਨੂੰ, ਪੀ. ਸਰਥ ਚੰਦਰ ਰੈੱਡੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

16.09.2022 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੂ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਨਹੀਂ। 24.03.2023 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੁ ਰੈਡੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 2021 ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਗੁੰਟਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਰਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ 5-6 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਚੱਲੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸੁਲੀ ਰੈਡੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੂੰ 11.02.2023 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੇ 16.09.2022 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ 10.02.2023 ਅਤੇ 17.02.2023 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ 5 ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ 20.04.2023 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ 01.05.2023 ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ 08.05.2023 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ 11.05.2023 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 29.05.2023 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 08.05.2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 07.06.2023 ਨੂੰ, ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਦੀ ਨਾਨੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟੈਂਸਿਵ ਕੇਅਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਡੀਓਈ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 09.06.2023 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਿਆਦ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 6 ਦਿਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 16.07.2023 ਅਤੇ 17.07.2023 ਨੂੰ, ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੁ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ। 18.07.2023 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡੀਓਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। 26.07.2023 ਨੂੰ ਅਤੇ

27.07.2023, ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ। 10.08.2023 ਨੂੰ, ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਡੀਓਈ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। 03.10.2023 ਨੂੰ, ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੁ ਰੈਡੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।

ਬੁੱਚੀ ਬਾਬੂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਝੂਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੁੱਚੀ ਬਾਬੂ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਅਤੇ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੀਬੀਆਈ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਡੀਓਈ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬੁਚੀ ਬਾਬੂ ਨੇ 28.02.2023 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕੇ. ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਕਦੋਂ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872.40 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹਨ

ਸੀ. ਅਰਵਿੰਦ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ 'ਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਲਾਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਕਿ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਆਨ ਵੀ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਗਸਤ 2022 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਛੁਪਾਉਣ, ਕਬਜ਼ਾ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ 3.

ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਅੰਗੜਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।

---

48 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਸਬੂਤ ਐਕਟ"।

ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਨ, ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਸਖਤ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਏ. ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਾਰਟੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਕਿਕਬੈਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਆ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ। ਰੱਥ ਦੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 06.05.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 20-30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਇਗੀ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

ਡੀਓਈ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪੀ. ਸਰਥ ਰੈਡੀ, ਮਗੁੰਟਾ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੂ ਰੈਡੀ, ਰਾਘਵ ਮਗੁੰਟਾ, ਅਤੇ ਬੁੱਚੀ ਬਾਬੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਸਨ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਡੀਓਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਸੀ।

51. ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਚੋਣਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਲਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ, ਲੰਬੀ ਕੈਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਖ਼ਤ ਬਾਂਹ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਨੂੰ ਡੀਓਈ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀਓਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਖ਼ਰਾਬ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

52. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਡੀਓਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਚੋਟੀ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਵਾਨਕਰਤਾ/ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

53. ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ/ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ। ਅਸੀਂ 21.03.2024 ਨੂੰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਸੀਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਾਂਗੇ ਨਾ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਅਧਾਰਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ।

54. ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਵਾਧੂ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਡੀਓਈ ਨੇ ਕੁਝ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵਟਸਐਪ ਚੈਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵਿਨੋਦ ਚੌਹਾਨ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਗੋਆ ਤੱਕ ਆਂਗੜੀਆ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਚੈਟਾਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

55. "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦੀ ਕਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਦੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਡੀਓਈ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਚਿਤ ਭੋਗ ਅਤੇ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਚੁਣਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

---

49 ਪੈਰਾ 31 'ਤੇ ਮਦਾਨੀਏਲ ਚੈਯਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਦੇਖੋ- "ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਮਨੀ-ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਟੈਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, 2002 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(ਯੂ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਫਸਰ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 485 ਪੈਰਾ 17.9 'ਤੇ।-"ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵੱਲ ਝੁਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ. ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਠੋਸ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

56. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਏ ਦਾ ਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਰਾਇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂਤਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਟ ਬਲੈਂਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

57. ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ, ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

58. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਵੱਲ ਖੜਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਓਵਰਰੀਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।

59. ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਪਦਮ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਡਾ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਵੇਡਨੇਸਬਰੀ ਵਾਜਿਬਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।50

60. ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਖੋਜ ਇੰਨੀ ਵਿਗੜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ. ਦੂਜਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

---

50 ਵੇਖੋ ਸੁਪਰਾ ਨੋਟ 33.

51 [2022] 12 ਐਸਸੀਆਰ 223: (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 881

ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਰਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਟਾ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਵਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਾਜਬ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੀਸਰਾ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੌਥਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਗਲਤ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਲਈ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

61. ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਧਾਰ ਜਾਂ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

62. ਪੀਆਈਐਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਤਮ ਰਾਓ ਸ਼ਿਵਦਾਸ ਜਨਖੜ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਮੋਹਿਤੇ ਪਾਟਿਲ ਵਿੱਚ, "ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ 'ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰੁੱਟੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

---

52 ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ 1986 ਐਸਸੀ 740 ਅਤੇ ਮਤੀ ਲਾਲ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 1509

53 [2011] 4 ਐਸਸੀਆਰ 445: (2011) 4 ਐਸਸੀਸੀ 1

54 [2009] ਐਸਸੀਆਰ 538: (2009) 13 ਐਸਸੀਸੀ 131

63. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਨੇ ਕਈ ਤੱਥ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਵਤ/ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਜੋ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਏ ਏ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਗੋਆ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਵੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ। ਕਾਰਟਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.) ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"22. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚਰਚਾ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਪੀਓਸੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਹਨ:

ਨਵੀਂ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 10 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਨੇ 100000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। 581,00,00,000 (ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਸੌ ਅੱਸੀ ਕਰੋੜ) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੀਸ ਵਜੋਂ।
14 ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਸੀ। 70,00,00,000 (ਸੱਤਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ਼)।
ਪੁਰਾਣੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ/ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ 5% ਕਮਿਸ਼ਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸੀ।

12% ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ; ਥੋਕ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਮਾਇਨਸ 5% ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੁਪਏ। 70,00,00,000/-; ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ, ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ। ਕਮਾਈ

---

55 [2023] 15 ਐਸਸੀਆਰ 480:2023 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1393

ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ/ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 04.05.2023 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ 14 ਐਲ਼। ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਦਿੱਲੀ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ 2021-2022 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਐਲ਼। ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਨੂੰ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਧਾ ਕੇ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲ਼। ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਤੋਂ 75.16 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਏ ਹਨ (ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਮਿਤੀ 11.04.2023 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) (ਆਰਯੂਡੀ 34)। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਇਆ ਗਿਆ ਵਾਧੂ ਲਾਭ 338 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ (5% ਤੋਂ 12% ਤੱਕ ਵਧਣ ਕਾਰਨ 7% ਵਾਧੂ ਲਾਭ, 581 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਐਲ਼। ਦਾ ਕੁੱਲ ਲਾਭ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਸ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਵਾਧੂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਮਾਰਜਿਨ ਲਾਭ ਘੱਟ ਐਮਆਰਪੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿ ਨੀਤੀ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸੀ, ਇਹ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਨਿੱਜੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ/ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ।

23. ਪੀਓਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀਓਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7, 7ਏ, 8 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

24. ਪੀਓਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ: (ਏ) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ; (ਬੀ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ। ਵਿਆਖਿਆ (2) ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, "ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ", ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਿਤ ਲਾਭ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

25. ਪੀਓਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ - ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਜੋੜ, ਘਟਾਓ ਜਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ - ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ:

ਮੌਜੂਦਾ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਪੁਰਾਣੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ 5% ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 12% ਕਰ ਕੇ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਜਾਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਈਕੋ-ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ/ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕ ਕੇ, ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਮਦਨ (ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਡੀਓਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੀਸਾਈਕਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ, ਜੋ ਕਿ 'ਆਪ' ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਆਪਸ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲੇ, ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੇ ਸਹਿ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਨ, ਨੇ ਬੁਚੀ ਬਾਬੂ, ਅਰੁਣ ਪਿੱਲਈ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੋਇਨਪੱਲੀ ਅਤੇ ਸਰਥ ਰੈਡੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ 16.03.2021 ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਮਿਸ਼ਨ/ਫ਼ੀਸ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5% ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ 12% ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੀਸ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਾਬ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ 85% ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ 65% ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 14 ਛੋਟੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ 20% ਮਾਰਕੀਟ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ - ਹਰੇਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਥੋਕ ਵਿਤਰਕ ਕਈ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੰਡ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਮਾਰਕੀਟ ਸ਼ੇਅਰ ਅਤੇ ਟਰਨਓਵਰ ਵਾਲੇ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਥੋਕ ਵਿਤਰਕ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਸੀ। 5,00,00,000/- (ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ)। ਇਹ ਟਰਨਓਵਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਨੇ ਵੱਡੇ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਲਈ ਆਉਟਪੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨੀਤੀ ਨੇ ਕਾਰਟਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਕਬੈਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਹਾਦੇਵ ਲਿਕਰ, ਜੋ ਕਿ 14 ਛੋਟੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਕੋਲ 20% ਮਾਰਕੀਟ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇੰਡੋ ਸਪਿਰਿਟ, ਉਹ ਫਰਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਸਮੂਹ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਾਰਟਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੂਰਾ ਵਿਤਰਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰੁਪਏ ਦੇ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ 7% ਕਮਿਸ਼ਨ/ਫ਼ੀਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ। 338,00,00,000/-

(ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਸੌ ਅਠੱਤੀ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਪੀਓਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। (ਡੀਓਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ ਹਨ)। ਇਹ ਰਕਮ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਨੇ ਦਸ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚ ਕਮਾ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਵੀਂ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੁਝ ਥੋਕ ਵਿਤਰਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਹ ਲਾਭ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ।
ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵੈਟ ਅਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੈਟ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਮਹਿਜ਼ 1% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਵਿਜੇ ਨਾਇਰ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਨੇਡ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਵਿਤਰਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੋਇਆ।"

64. ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਈ ਮਾਇਨਿਆਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।
65. ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ, ਜੋ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹਨ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਹ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡੀਓਈ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ, ਇੱਕ ਤੱਥ ਜਿਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਾਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।
66. ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ

---

56 ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਸ 'ਤੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰਾਏ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਡੀਓਈ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

67. ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘਟੇਗੀ ਕਿ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ" ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ" ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਿਉਂ?; ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ?; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ?

68. ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ੁਬੈਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬੇਲਗਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

69. ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"20...ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਹੋਰ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਲਾਕ-ਅਪ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਣਗਿਣਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

---

57 [2014] 8 ਐਸਸੀਆਰ 128: (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 273

58 [2022] 18 ਐਸਸੀਆਰ 494: (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 897

50 [1994] 3 ਐਸਸੀਆਰ 661: (1994) 4 ਐਸਸੀਸੀ 260

60 ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਲਈ. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ 'ਤੇ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਤਫਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਜਬ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਜੋਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਤਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਉਸ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।

70. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ:

"10. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਭਗੌੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ [ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ., (1994) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 260: 1994 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ

---

61 (2022) 1 ਐਸਸੀਸੀ 676

ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਭਗੌੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਰ-ਵਾਰ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੌਕਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਘੋੜਸਵਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

71. ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, 'ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ' 'ਤੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 88 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰੇ 15 ਅਤੇ 22 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

72. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੀ. ਸੇਂਥਿਲ ਬਾਲਾਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 32 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41ਏ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੀ. ਸੇਂਥਿਲ ਬਾਲਾਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 40 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"40. ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀਐਮਐਲਏ, 2002 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੂਚਨਾ ਬਾਰੇ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਏ., 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਸ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇਗਾ। ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ।

ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

73. ਪ੍ਰਬੀਰ ਪੁਰਕਾਯਸਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ/ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਕਠੋਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। "ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਅਤੇ "ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ" ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਖਿੱਚਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਰਸਮੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਹੋਵੇਗਾ।

74. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਰਸਮੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ? ਜਾਂ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਰਸਮੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਲੋੜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਮੰਨਾਂਗੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ:

ਸੈਕਸ਼ਨ 41(1)(ii)(ਏ)- ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 41(1)(ii)(ਬੀ)- ਜੁਰਮ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 41(1)(ii)(ਸੀ)-ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 41(1)(ii) (ਡੀ) - ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਰਮਾਉਣ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 41(1)(ii)(ਈ) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 41(1)(ii) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਸੀ), (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਢੁਕਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

75. ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਐਕਟ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437/438/439 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ।

76. ਡੀਓਈ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 30.10.2023, 18.12.2023, 22.12.2023, 12.012.2023, 12.012.2023, 12.012.2023, 12.012.2023 ਦੇ 9 ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ" ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। 14.02.2024, 21.02.2024, 26.02.2024, ਅਤੇ 16.03.2024. ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

77. ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 21.03.2024 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਰਸੀ/ਈਸੀਆਈਆਰ ਅਗਸਤ 2022 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜੁਲਾਈ 2023 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਪੀਐੱਮਐੱਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਮਗੁੰਟਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਲੁ ਰੈੱਡੀ, ਰੈੱਡੀ, ਰੈੱਡੀ, ਰੈੱਡੀ, ਰਾਗਲਾਟ ਆਦਿ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਜੁਲਾਈ 2023 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ 21.03.2024 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"28. 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਹਿਯੋਗ ਹੋਣਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ..."

78. ਡੀਓਈ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, 31.01.2023 ਤੱਕ, 5,906 ਈਸੀਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 4,954 ਸਰਚ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ 531 ਈਸੀਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਬਕਾ ਐਮਪੀਐਸ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਐਮਐਲਸੀਐਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ 176 ਸੀ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 513 ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1,142 ਹੈ। ਡੇਟਾ ਕਈ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡੀਓਈ ਕੋਲ ਹੈ

---

62 [2019] 12 ਐਸਸੀਆਰ 172: (2019) 9 ਐਸਸੀਸੀ 24

63 ਪੋਸਟ 31.01.2023 ਡਾਟਾ ਅੱਪਡੇਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਨੇ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੀ.ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

79. ਅਸੀਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਜਾਂ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਜਾਂ ਲਾਭ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕੋਰਸ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 45 ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡੀਓਈ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡੀਓਈ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ, ਆਚਰਣ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰ, ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

80. ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਲਵੇ ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਸ਼ਿਆਮ ਕੁਮਾਰ, ਆਰ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਿਆਰ ਹੈ।

81. ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਟੈਸਟ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਹੋਰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਪੇਖਿਕ ਭਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਟੈਸਟ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

---

64 [2010] 6 ਐਸਸੀਆਰ 291: (2010) 6 ਐਸਸੀਸੀ 614

65 (1991) 1 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 710

68 ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕਦਮ ਹਨ: (1) ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ/ਮਾਪ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ (ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼/ਉਦੇਸ਼) ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। (1) ਦੂਜਾ ਕਦਮ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ (ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ) ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਤੀਜਾ ਕਦਮ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਵਿਕਲਪਿਕ ਮਾਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ (ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਟੈਸਟ)। (iv) ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ (ਸੰਤੁਲਨ ਐਕਟ) ਵਿਚਕਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਹੈ।

67 (2006)2 ਐਸਸੀਆਰ656: (2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ 278

ਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਜਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

82. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਰਗੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (ਆਧਾਰ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (5ਜੇ), ਅਤੇ ਅਨੁਰਾਧਾ ਭਸੀਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

83. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਸਵ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਚੋਣ ਬਾਂਡ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਫੰਡਿੰਗ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

84. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ:

(ਏ) ਕੀ ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ" ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਆਧਾਰ ਹੈ?

(ਬੀ) ਕੀ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ" ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਰਸਮੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ?

(ਸੀ) ਜੇਕਰ ਸਵਾਲ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੇ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ "ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲੋੜ" ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

---

68 [2016] 3 ਐਸਸੀਆਰ 575: (2016) 4 ਐਸਸੀਸੀ 348

60 [2015]9 ਐਸਸੀਆਰ 99: (2019) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1

70 [2020] 1 ਐਸਸੀਆਰ 812: (2020) 3 ਐਸਸੀਸੀ 637

71 [2024] 2 ਐਸਸੀਆਰ 420: (2024) 5 ਐਸਸੀਸੀ 1

85. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਕੇਸ ਈਸੀਆਈਆਰ ਨੰ. ਐਚਆਈਯੂ-4/2020/2020 ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 22.08.2022, ਮਿਤੀ 10.05.2024 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

(ਏ) ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ;
(ਬੀ) ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦਾ ਦੌਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ;
(ਸੀ) ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਾਈਲਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ/ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ;
(ਡੀ)ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ
(ਈ) ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਹੋਵੇਗੀ
ਕੇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਾਈਲਾਂ ਲਈ।

ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

86. ਅਸੀਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ। ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ, ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
87. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

88. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ/ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੱਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ, ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇਕਰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ